

El fons del Museu Municipal.

El cap de Sant Pere

Montserrat Alier i Soler

Els museus tenen per objecte la conservació del patrimoni relacionat amb un espai o entorn i fer-ne la seva difusió. Per aquesta raó, el Museu Municipal de Vilassar de Mar ha pres la iniciativa d'acostar peces del seu fons al públic en general.

Aquesta voluntat queda reflectida en una nova línia de treball de difusió del patrimoni local; a partir d'ara, a cada *Singladures* apareixerà la descripció d'una peça relacionada amb algun dels continguts de la revista.

Enguany, es commemora el centenari del temporal de la Candelera de l'any 1911. Els pescadors que van sobreviure el temporal, van intentar buscar refugi en algun port o lloc arrecerat i resistir durant hores el vent, el fred i les grans onades. Algunes barques es van perdre a la mar, altres van tenir temps d'arribar a



Rescat d'una embarcació a la platja de Can Tunis, a Barcelona.
Foto: Ballell. Publicada a *Il·lustració Catalana* (febrer de 1911).

algun port o van poder ser tretes a la sorra de les platges amb l'esforç dels habitants dels pobles pescadors del litoral català.

Tal com mostra l'anterior imatge, per avarar o treure les barques de l'aigua s'utilitzà un cap de grans dimensions anomenat cap de Sant Pere.¹ L'avís per anar a ajudar a treure les barques arribava a tots els pobles pel repic de les campanes del campanar de l'església parroquial. Un cop a la platja, tothom esperava l'arribada de les barques i els palers;² quan les onades minvaven i era fàcil l'apropament, amb el cap de Sant Pere a la mà, cridaven *Sia* i s'iniciava l'atracada. Quan la barca era prop de la sorra, un dels palers passava la gassa del cap per la roda de la popa de la barca i tothom estirava al crit de *Tira*.

CAP DE SANT PERE

Peça: cap de Sant Pere

Data: segle xx

Núm. registre: 611

Mida: 40 m



Descripció: cap gros i llarg, amb una gassa a un extrem que serveix per treure les barques de l'aigua des de terra, ja sigui a mà o amb l'ajuda de dos bous, en cas de temporal.

1. Suposem que el nom està relacionat amb sant Pere, patró dels pescadors. En els pobles on hi havia pescadors i barques, n'hi solia haver un que era custodiat per la confraria de pescadors o per la parròquia.

2. Un paler és la persona encarregada de posar els pals de les barques per avarar-les i treure-les de la mar. El paler també tenia cura de les barques quan eren a la sorra i dels preparatius de la maniobra d'avarar.

Joan Amades³ descriu el cap de Sant Pere com una «corda molt gruixuda i pesant, de gran resistència, amb una gassa de mà al cap. S'usa especialment en els casos de perill. Es tira d'en terra, el cap, vers l'embarcació en risc i, quan aquesta aconsegueix agafar-lo, passa la gassa per la roda de proa⁴ i l'embarcació és estirada de la platja estant mitjançant el cap, fins a aconseguir posar-la fora de perill. A estirar la corda hi fa cap tota la gent de la població, tant els pescadors com els que no ho són. Aquesta corda sol ésser de propietat comunal, i és cuidada i tractada amb gran compte perquè no pugui arribar a fallar quan es necessita».

3. ENRIC GARCIA I DOMINGO, *Viure o morir al mar: El salvament marítim al Maresme*. Col·lecció Museu de la Marina. Ed. Oikos-tau (1998), 15.

4. Volem deixar constància que Amades parla de la roda de proa, però que els pescadors de Sant Pol i Caldetes parlen de la roda de popa.